

Քանավէճը Կը Շարունակուի

ՏԻԿԻՆ ԼԱՌԻՐԱ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԷՆ ՆԱՍԱԿ ՈՒՆԻՆՔ

Արժանօրինակ մեր ընթերցողուհի Տիկ. Լաուրա Յովսէփեանէն երկէ ստացանք նոր նամակ մը Մելգոնեան վարժարանի հարցով մեր սիւնակներու մէջ բացուած բանավէճի կապակցութեամբ: Անոնք որոնք կը հետեւին այս բանավէճին, գիտեն որ մեզի նամակ գրողներէն շատեր բնաւ համակարծիք չեղան Տիկ. Յովսէփեանին, որ պաշտպան կանգնած է Մելգոնեանը Հայաստան փոխադրելու գաղափարին, նաեւ այն տեսակետին՝ թէ պէտք չէ յամառիլ այն հաստատութիւններուն վրայ, որոնք այլեւս դադրած են արդիւնաբեր ըլլալէ: Դիշոյն ըսելու համար, ամէնէն առաջ մենք ենք որ չենք բաժներ մեր ազնիւ եւ յայտնապէս շատ հայրենասէր ընթերցողուհիին գաղափարները, որովհետեւ, ինչպէս անելի առաջ ալ գրեցինք, մեր կարծիքով Սփիւռքն է որ պէտք ունի Մելգոնեան վարժարաններու եւ Սփիւռքի մեր գաւակներն են որ մենք պէտք է պահենք իրենց Արեւմտահայերէնին մէջ:

Քայց անկարելի է չտպաւորուիլ Տիկ. Լաուրա Յովսէփեանի «բարեացակամ յամառութենէն», որ դրական շեշտ մը ունի իր մէջ: Տիկ. Յովսէփեան ո՛չ միայն չէ բարկացած իր գաղափարներուն դէմ յայտնուած մտածումներէն, ո՛չ միայն չէ նեղացած որ ոմանք մակերեսային գտան իր գաղափարները, այլ նաեւ ան իր նամակին մէջ հիմա մեզի շնորհակալութիւն կը յայտնէ տարբեր կարծիքներ հրատարակելու մեր առաքելութեան համար եւ գնահատելի կը գտնէ այս թերթին մտաւորական կեցուածքը: Ըսենք անմիջապէս որ մենք ալ փոխադարձաբար իր կեցուածքը գնահատելի կը գտնենք, որքան ալ չբաժնենք իր տեսակետները:

Մեր ազնիւ ընթերցողուհին հասկցած է անշուշտ որ մեր բոլոր նամակագիրները եւ մենք ալ Հայաստանի մէջ ներդրում ընելու դէմ չենք բացարձակապէս: Քայց մեր մտահոգութիւնը Սփիւռքի մասին է: Եթէ այսօր Հայաստան Սփիւռքին պէտք ունի տակաւին (ինչպէս կ'ընդունի նաեւ Տիկ. Յովսէփեանը), Սփիւռքը շատ անելի պէտք ունի Սփիւռքին: Այսօրուան պայմաններու մէջ Հայաստանը չէ՛ որ պիտի կարենայ լուծել Սփիւռքի հայապահպանման հարցերը: Հայաստան տնտեսական այդ ոյժը չունի տակաւին: Յուսանք օր մը պիտի ունենայ եւ այն ատեն պարագաները պիտի տարբերին: Քայց այսօրուան համար դարձեալ Սփիւռքն է որ պիտի լուծէ իր հարցերը եւ հոս է ահաւասիկ որ ծանր պարտականութիւններ կը դրուին Հայկ. Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան նման բարերար եւ մեկենաս հաստատութիւններու ուսերուն վրայ:

Ստորեւ հաճոյքով կը հրատարակենք Տիկ. Լաուրա Յովսէփեանի նամակը:

Յարգելի Պրն. Ռոպէր Զատտեճեան,

Երախտապարտ են Ձեր թերթին, Ձեզի, յատկապես, տարբեր կարծիքներու նամակները հրատարակելուն համար: Ազնիւ է ձեր մտաւորականի վերաբերմունքը, եւ գնահատելի:

Թէեւ կարծիքս կը տարբերի նամակագիրներուս, սակայն ես հաստատ կը մնամ յայտնածս գաղափարներուն վրայ, որովհետեւ անոնք հիմնուած են ուսումնասիրութիւններու եւ փորձառութեան, եւ ոչ՝ ռոմանթիք հայրենասիրութեան վրայ- ինչպէս նամակագիրներէն ոմանք կը փորձեն վերագրել, ստորացնելով եւ պարզունակ դարձնելով մտքերս- (Երազկոտ է, թերթերը չի կարդար, լուր չունի, կին է, ի վերջոյ):

Սիրելի Պրն. Արման Այալչուն եւ Սիրելի մենագրեանցիներ,

Հայութիւնը պարտական է բոլոր անոնց որոնք, Մելգոնեանի պէս դպրոց մը աւարտելէ վերջ, իրենց լուման կը բերեն հայապահպանման համար:

Այսինքն, շնորհակալութիւն Մելգոնեանէն բխած այն ուսուցիչներուն, գրողներուն, եւ մտաւորականներուն որ կը զբաղուին հայկականութեամբ: Անկասկած, իրենց հայախօսութեան եւ հայագիտութեան մակարդակը կը գերազանցէ միւս բոլոր դպրոցներու շրջանաւարտներունը:

Բարեբախտաբար, աշխարհը կը փոխուի, պատմութեան անիւը կը դառնայ: Ինչ որ երէկ մահու-կենաց խնդիր էր, այսօր այլեւս չէ: Բարեգործականը իր կեանքի ընթացքին ունեցաւ քանի մը շրջաններ. նախնական շրջանի մը մէջ գիւղացիներու համար տրամադրեց կենսական օգնութիւն, յետոյ սպանդներէ փրկուած որբերու ապաստան եղաւ, տեղահանութեան պատճառով սփռուած հայերը համախմբեց, ապա՝ ներգաղթ կազմակերպեց, սփիւռքի համար կրթութիւն ապահովեց, հայապահպանում: Շատ բարի:

Այսօր տեղահանութեան աղէտալի հետեւանքները յաղթահարեցինք, այսօր ազատ եւ անկախ պետութիւն ունինք: Այսօր թիւ մէկ գերխնդիրն է

զարգացնել Հայաստանը եւ Արցախը: Շարունակե՞նք զարգացնել հոգեվարք ապրող հաստատութիւններ: Կենսական օգնութիւնը շեղե՞լ հիմնական նպատակե՞ն:

Անդրադառնանք դպրոցի փոխադրման հարցին: Սա նաեւ Սփիւռքահայերուս համար օգնութիւն է: Որովհետեւ այս միջնակարգ, կամ բարձրագոյն դպրոցի մէջ պիտի դասաւանդուի Արեւմտահայերէն: Ուրեմն, պիտի նպաստէ թէ՛ հայաստանցիներուն, թէ՛ սփիւռքահայերուս, թէ՛ -եւ առաջին հերթին- արեւմտահայերէնին, իր ուսումնական ծրագիրով հանդերձ, իր դասագրքերով, իր պետական status.ով: Հայաստանի մէջ Սփիւռքահայութեան համար պատիւ բերող կրթական հաստատութիւն մը պիտի ըլլայ: Մեր սեփական -կ'ակնարկեմ Հայաստանի Հանրապետութեան- Կրթական Նախարարութիւնն է որ, ուսումնական ծրագիրը պետք է վաւերացնէ: Կրթական Նախարարութիւն մը, որու գերծ կը մնայ ամբողջ սփիւռք մը:

Ինչո՞ւ Սիտնիի մէջ պահել 29 աշակերտ ունեցող դպրոց մը: Այս թիւը կը նշանակէ որ այդ դպրոցի մակարդակը ցանկալի չէ, կամ դպրոցը լաւ տեղադրուած չէ, կամ տեղւոյն համայնքը այդ դպրոցի կարիքը չունի, աւելորդ է: Շարունակե՞նք պահել, յամառօրէն, որովհետեւ »հայկական դպրոցները պետք չէ փակուին«, կամ այդ դրամական եւ մտաւորական ուժերը տրամադրենք աւելի նպաստաւոր նպատակի մը (եւ այստեղ դիտմամբ սխալ մի՛ հասկնաք, խնդրեմ. նպաստը միայն դպամական չէ) : Բարեգործականը այս օրերս ԱՄՆ-ի Տեմիդեան-Մանուկեան դպրոցի նոր մասնաշէնք մը բացաւ: 1300 աշակերտ ունի այս դպրոցը: Կը կարծե՞ք որ ատիկա հայեցի դաստիարակութիւնը եւ հայերէնախօսութիւնը արհամարող կեցուածք է:

Ցաւով, մեծ ցաւով կը կարդամ հայրենիքի մասին խեղաթիրուած վտանգաւոր գաղափարը. »Սփիւռքը դարձաւ մեզի համար հայրենիք«: Նոյն տրամաբանութեամբ կրնանք ըսել նաեւ որ Հայրենիքը մեր սրտին մէջն է, եւ գոհ ու երջանիկ, կը կարծենք որ ամէն ինչ կատարեալ եւ ապահով է, որ ամէն ինչ կատարուած է: Սփիւռքը չդարձաւ

Հայրենիք: Սփիւռքը օտար պետականութիւններու մէջ ընդգրկուած է, կը հենուի տեղւոյն օրենսդրութեան վրայ. բաղդատեցէք միայն որքան կը տարբերին, օրինակ, հայերու նկատմամբ Պոլսոյ եւ ԱՄՆ ի օրէնքները:

Հայրենիքը մէկ է: Հայրենիքը Հայաստանն է:

Շատ լաւ կը գրէ Արմանը, Անցեալ Կատարեալ ժամանակով. »Հայրենիքի երազն ու սէրը խթան եղաւ հայ մնալու, նոյն չափով Սփիւռքի մեր գոյութիւնը եղաւ յոյս՝ ՀՀ անմենադժուարին օրերուն«: Բայց Հայաստանը այլեւս երազ չէ, Հայաստանը անմենադժուարին օրերը ապրեցաւ արդէն. կարօ՞տ ունինք, սէ՞ր: Հայաստան երթանք այցելութեան, ապրելու, աշխատելու:

Դիւրին է ըսել. »Ես հոս կ'ապրիմ, Գանատա, Պուլճինոս Այրէս, Կիպրոս: Այստեղ հիմնեցէք եւ պահեցէք եւ զարգացէք շքեղ դպրոցներ, եկեղեցիներ, ակումբներ, թատրոններ, որովհետեւ ես այստեղ եմ«: Սիրելի բարեկամս, դո՛ւն փոխադրուիր Հայաստան, եւ ոչ թէ Հայաստան մը շուրջդ հաւաքէ: Այո՛, Հայաստանը Սփիւռքի մը պէտք ունի: Ունեւոր Սփիւռքի մը: Բայց գոհանա՞նք միայն Գիրգ Գրիգորեաններով, System of a down.ներով: Հայաստանը անհամեմատօրէն աւելի շատ պէտք ունի մարդոց: Երկու-երեք միլիոնով երկիր մը քաղաքական, դիւանագիտական եւ տնտեսական ուժ չի կրնար ունենալ: